ٴوز دەنساۋلىعىمىزدىڭ ٴبىرىنشى جاۋاپتىسى بولايىق

■ ىندەتتەن ساقتانۋدا مەن بارمىن، وتانشىلدىق تازالىقتا بىرگەمىز ■

☐ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىلەرى

اقاۋسىز تۇرمىس، باقىتتى بولاشاق. 32 ـ رەتكى وتانشىلدىق تازالىق ايى كەزىندە، بۇكىل شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسى جاپپاي وزدەرىنەن باستاپ ىسكە كىرىسىپ، ٴىس جۇزىندىكتى تياناق ەتىپ، ٴوز دەنساۋلىعىنىڭ ٴبىرىنشى جاۋاپتىسى بولىپ، وركەنيەتتى، اقاۋسىز، جاسىل، ورتانى قورعايتىن تۇرمىس ٴتاسىلىن ۇستانىپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ تابىستارىن بەكەمدەۋ ٴۇشىن ٴوز ۇلەستەرىن قوستى.

4 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى ساباق ارەدىگىندە ٴۇرىمجى قالالىق 1 ـ ورتا مەكتەپ تولىق ورتا 3 ـ جىلدىعى (7) كلاسىنىڭ وقۋشىسى ياڭ حۋي ـ ي جاراقسىز قاعازدى "قايتارىپ الۋعا بولاتىن زاتتار" دەگەن بەلگى بار قوقىر ـ قوقىس ساندىعىنا تاستادى. ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ اتقارىلعانىنان بەرى، ياڭ حۋي ـ ي مەن ونىڭ ساباقتاستارى وركەنيەتتى، اقاۋسىز، جاسىل، ورتانى قورعايتىن تۇرمىس ٴتاسىلىن ورناتۋ جونىندە شىت جاڭا تانىمعا يە بولدى. ۇيرەنۋ جانە تۇرمىس بارىسىندا كوپشىلىك جاسىل، ورتانى قورعايتىن تۇرمىس ٴتاسىلىن اتقارۋدىڭ اماليااتا ايگىلەۋشىسى بولۋعا بەلسەنە قۇلشىندى.

"اقاۋسىز تۇرمىس ٴتاسىلى ـــ ٴومىر حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋدىڭ ماڭىزدى نەگىزىنىڭ ٴبىرى. ٴاربىر ادام ٴوز دەنساۋلىعىنا، الدىمەن، ٴوزى جاۋاپتى بولۋ كەرەك، ال تۇتاس قوعامنىڭ وركەنيەتتى اقاۋسىزدىعى كوپشىلىكتىڭ بىرگە قۇلشىنۋىن قاجەت ەتەدى. قايتالاي پايدالانۋعا بولاتىن زات ساتىپ الۋ دورباسىن ىستەتەمىن، قوقىر ـ قوقىستى دەن قويا ەگجەي ـ تەگجەيلى ويداعىداي تۇرگە ايىرامىن... مەن ٴوز ارەكەتىم ارقىلى توڭىرەگىمدەگى ادامداردى جەتەكتەپ، جاسىل، ورتانى قورعايتىن تۇرمىسقا قاراي بىرگە قادام تاستاۋدى ٴۇمىت ەتەمىن"، ـ دەدى ياڭ حۋي ـ ي.

ٴبىر ستاكان سيىر ٴسۇتى، ٴبىر تاۋىق جۇمىرتقاسى جانە بادام، مەيىز سياقتى كەپتىرىلگەن جەمىستەر حوتان قالاسى يۇرۇڭقاش قالاشىعى ىگەرشى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ٴماريامنيسا يمىنتوحتىنىڭ تاڭعى اسى، كۇننەن ـ كۇنگە جاقسارىپ كەلەدى.

"بۇرىن وتباسىمىز تاڭعى استا نان جەيتىن، تۇسكى تاماقتا كوبىندە پالاۋ، لاعمان سياقتىلاردى ىستەيتىنبىز، ٴتۇرى ەداۋىر جالاڭ، مايلى بولاتىن، ۋاقىت وزارا كەلە جوعارى قان قىسىمى، قانتتى نەسەپ اۋرۋى سياقتى سوزىلمالى اۋرۋلار دا بىرتىندەپ پايدا بولدى. ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ ساۋاتتارىن ۇيرەنگەننەن كەيىن، قىستاق تۇرعىندارى دەنساۋلىقتارىنا بۇرىنعىدان ارمان ٴمان بەرىپ، قورەكتىك بىركەلكى بولماۋداي ازىقتانۋ ادەتىن جاپپاي وزگەرتتى. جاڭعاق، شىلان، ٴجۇزىم ٴبارى ٴوز جەرىمىزدە ەگىلگەن، لايىقتى تاماقتانۋمەن قاتار، ۇيلەسىمدى ارەكەتتەنسەم، ونە بويىم سەرگىپ قالعانداي سەزىنەمىن"، ـ دەدى ٴماريامنيسا.

4 ـ ايدىڭ 16 ـ كۇنى تاڭعى شىنىعۋدى اياقتاتقانىنان كەيىن، تولى اۋدانى تولى قالاشىعى بايگەتوبە الەۋمەتتىك اۋماعىندا تۇراتىن 62 جاستاعى پارتيا مۇشەسى ايتكەن توقتارقان كۇندەگىسىنشە گازەت وقي باستادى.

"ٴبىز قارتتار شىنىعىپ، دەنە قۋاتىمىزدى كۇشەيتىپ قانا قويماي، جاڭا ينفورماتسيالاردى قابىلداپ، ۇزدىكسىز وي جۇگىرتۋ ارقىلى ۇلكەن ميدىڭ ومىرشەڭدىگىن ساقتاپ، تىنىش وتىرۋ مەن ارەكەتتى ۇشتاستىرىپ، كوڭىل كۇيدىڭ تۇراقتىلىعىن ساقتاۋىمىز كەرەك. اقاۋسىز دەنساۋلىق بولعاندىقتان عانا باقىتتى تۇرمىسقا كەنەلىپ وتىرمىز عوي!"، ـ دەدى ايتەكەن.

كۇنەس اۋدانى ساربۇلاق قالاشىعى حۇڭتۋباي قىستاعىنىڭ 45 جاستاعى قىستاق تۇرعىنى اۋدانبەك مولدان تەمەكى قۇمار ادام بولاتىن، تاياۋدا بالالاردىڭ قۇزاۋىندا تەمەكىسىن تاستادى.

"بالالار ماعان وسى اي وتانشىلدىق تازالىق ايى، ٴاربىر ادام ٴوزىنىڭ دەنساۋلىعىنا جاۋاپتى بولۋعا ٴتيىس دەپ، بىلە ـ شالا مەنىڭ تۇرمىس ادەتىمدى وزگەرتۋىمدى، تەمەكىنى، اراقتى تاستاۋىمدى تالاپ ەتتى". اۋدانبەك كۇلىپ تۇرىپ بىلاي دەدى: 4 ـ ايدىڭ باسىنان باستاپ، تەمەكى تارتۋدى بىرتىندەپ ازايتتىم، قازىر ىنشە ون كۇن بولدى تەمەكىگە جولاعان جوقپىن.

"تەمەكىنى ازايتۋ باستابىندا قينداۋ بولعانىمەن، دەنەم جەڭىلدەپ قالعانداي سەزىندىم. بالالاردىڭ ايتقانى ٴجون، مەن ٴوز دەنساۋلىعىمنىڭ ٴبىرىنشى جاۋاپتىسىمىن، ٴاربىر ادامنىڭ اقاۋسىزدىعى وتباسىنىڭ باقىتى"، ـ دەدى اۋدانبەك.

(ٴتىلشى جاۋ چۇنحۋا، جازۋعا قاتىناسقان تىلشىلەر ۋي حۇڭپيڭ، ٴپاريزات ابدۇل، چيڭ يۋەيۋە، ٴجازيرا نەسىپبەك)

(باسى 1 ـ بەتتە)

شينجياڭ ـ شيزاڭ تاس جولى 219 ـ مەملەكەت تاس جولىنىڭ كۇدي اسۋىندا مەملەكەت ەلەكتر تورابى شينجياڭ ەلەكتر قۋاتى قامداۋ شەكتى سەرىكتەستىگى قاشقار ەلەكتر قامداۋ سەرىكتەستىگىنىڭ قۇرىلىسشىلارى اسپالى جول ارقىلى قاعىلىق اۋدانى شيحشيۋ اۋىلى فوتوۆولت قىستاعىنىڭ ۇلكەن توراپتىق ەلەكتر جەتكىزۋ ينجەنەرياسىنا قاجەتتى زاتتىق ماتەريالداردى جەدەل تاسۋدا.

بۇل نىسان رايونىمىزداعى 11 فوتوۆولت اكىمشىلىك قىستاعىنا ۇلكەن توراپتىق ەلەكتر جەتكىزۋ ينجەنەريا قۇرىلىسى نىساندارىنىڭ ٴبىرى. قازىر 4 قىستاققا ەلەكتر جەتكىزۋ ورىندالدى، قالعان 7 قىستاقتىڭ ٴبارى قاشقار ايماعىندا، 6 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنىنەن بۇرىن قۇرىلىس مىندەتى ورىندالادى.

2019 ـ جىلدان 2020 ـ جىلعا دەيىن، مەملەكەت ەلەكتر تورابى شەكتى سەرىكتەستىگى مەن اۆتونوميالى رايون 560 ميلليون يۋان ارناۋلى قارجى قوسىپ، 11 فوتوۆولت اكىمشىلىك قىستاعىنا ۇلكەن توراپتىق ەلەكتر جەتكىزۋ ينجەنەريا قۇرىلىسىن كۇش سالا ىلگەرىلەتىپ، ۇلكەن ەلەكتر تورابىن ۇزارتۋ تاسىلىمەن اكىمشىلىك قىستاقتاردىڭ ەلەكتر جەتىسپەۋ ماسەلەسىن جالپى بەتتىك شەشىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىنىڭ جەڭىسىنە جاپپاي قول جەتكىزۋگە ەلەكترمەن قامداۋ جاعىنان قامتاماسىز ەتتى.

باسىم كوپ تەمىر مۇنارا ورناتاتىن ورىن بيىك تاۋلاردىڭ اراسىندا بولعاندىقتان، كوپ ساندى مۇنارا ورىندارىنا اۆتوكولىك جەتە المايتىن، ينجەنەرياعا قاجەتتى زاتتىق ماتەريالدار تەك اسپالى جول سالۋ نەمەسە قاشىر جانە قوداس سياقتى كولىك تاسىلدەر ارقىلى تاسىلاتىن. ينجەنەريا سالىنىپ بىتكەن سوڭ، وسى قىستاقتاردىڭ ەلەكتر تورابىنىڭ جەتكىزۋ قۋاتىن ٴونىمدى جوعارىلاتىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ەلەكتردەن پايدالانۋ قاجەتىن جالپى بەتتىك قاناعاتتاندىرادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

ادام مەن مالدى ٴبولدى، ٴۇي ىشىنەن جۇپار ٴيىس اڭقىدى

4 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى ونسۋ اۋدانى شاعىراق اۋىلى سۋجاعاسى قىستاعىنا بارىپ اينالاعا قاراعانىمىزدا، شارۋا ۇيلەرىنىڭ ەسىكتەرىنىڭ الدىنداعى ورىك اعاشتارى 3 كيلومەترگە سوزىلعان ورىك گۇلدى كوشەگە اينالىپ، اعاش تۇبىندەگى اق ٴتۇستى شارباقپەن قورشالعان گۇلدىكتە ٴار الۋان گۇلدەر شەشەك اتقانىن كوردىك.

قىستاق تۇرعىنى ٴورنيسا باكىردىڭ اۋلاسى تاپ ـ تازا سىپىرىلىپ، راۋشانگۇل، تاس الما، كاۋچۇك اعاشى، اسىم جىلانقياق ەگىلىپتى. ٴورنيسا اۋلا تولى گۇل ـ بايشەشەكتەردى نۇسقاپ تۇرىپ: "بۇنىڭ ٴبارى بيىل جاڭادان ەگىلگەن گۇلدەر، مالداردى كوشىرگەن سوڭ ارتقى اۋلا تازارىپ، گۇل ەگۋگە دە زاۋقىم سوقتى"، ـ دەدى.

سۋجاعاسى قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۋجيى راحمەتوللا ٴالي تىلشىگە بىلاي دەدى: بىلتىر قىستاق ٴبىر بوس جەرگە باعىمشىلىق بازاسىن سالىپ، بۇكىل قىستاقتاعى سيىر مەن قويدى تۇگەلدەي تۇرعىلىقتى اۋماقتان باعىمشىلىق بازاسىنا جيىپ باعۋعا اپارىپ، ادام مەن مال ارالاس تۇراتىن جاعدايدى تۇبەگەيلى وزگەرتتىك. "اۋلادا مال باقاڭىز، ورتانى لاستاۋمەن قويماي، باعىمشىلىق كولەمى دە شەكتەۋگە ۇشىرايدى. قازىر قىستاق تۇرعىندارى سيىر مەن قويدى بازادا باعۋعا قۇلشىنىپ، تابىستارى دا قوماقتى ارتتى"، ـ دەدى ول.

اۋلادان ٴوتىپ ارتقى ەسىكتەن شىقساڭىز، ٴار ۇيدەگى ٴجۇزىم سورەلەرى ۇزىننان ـ ۇزاق ٴجۇزىم ٴدالىزى بولىپ جالعاسقان تاعى ٴبىر اسەم كورىنىس الدىڭىزدان شىعادى. شاعىن قالتقالاردا شياۋ ٴبايساي، بوساي، ۇساق جۋا قاۋلاپ ٴوسىپ تۇر، ونىڭ جانىنداعى تەمىر تورمەن قورشالعان بوس جەردە ٴبىر توپ ٴشىبي جەم تەرىپ جەپ ٴجۇر.

كوكونىس وسىرىلەتىن جىلىجاي، مال باعاتىن جىلى قورا، كوكونىس ۇراسى، ٴجۇزىم سورەسى، ٴبىر توپ ٴۇي قۇستارى، ٴورنيسانىڭ ۇيىندە اقسۋ ايماعى بەلسەنە جالپىلاستىرعان "بەس ٴبىر ينجەنەرياسى"، "جەمىس ـــ كوكونىس ـــ ٴۇي قۇستارى" اينالمالى ەكولوگيالىق اۋلا شارۋاشىلىعىنىڭ داموۋ مۇلتىكسىز كورىنىس بەرىپ، اۋلاداعى جەردىڭ كەڭىستىكتىك پايدالانىلۋ ونىمدىلىگى تولىق جوعارىلاپ، شارۋالاردىڭ اۋلا شارۋاشىلىعى كىرىسى ونان ارى مولايعان.

"مەملەكەت 800 مىڭ يۋان، شارۋالاردىڭ وزدەرى 150 مىڭ يۋان قارجى سالىپ، قىستاقتاعى اتىز، سۋ، جول، ورمان، ەلەكتر تورابى سياقتى نەگىزدىك قۇرىلعىلاردى جاقسارتتى"، ـ دەيدى راحمەتوللا، ـ "ۇيلەسىمدى جوسپارلاۋ ارقىلى ٴار ۇيدىڭ ەسىك الدىنا اعاش، اۋلاسىنا گۇل، ارتقى اۋلاسىنا ٴجۇزىم، كوكونىس ەگىلدى، ەڭ شەتىنە ٴۇي قۇستارى باعىلدى. كوكتەمدە گۇل قۇلپىرىپ، جازدا جاسىل جەلەك جامىلىپ، كۇزدە جەمىس سامسيدى، بۇرىن شاڭ ـ توزاڭى شىعىپ، قايدا بارساڭ دا بىلعىپ جاتاتىن جاعداي كەلمەسكە كەتتى!"

شاعىن باقتا سەيىلدەپ، كورىنىسكە كوز سۋاردى

4 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى تاڭەرتەڭ ەرتە ونسۋ اۋدانى جام قالاشىعى تومەنگى تۇمەن قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ٴسانيحان وسمان انە ـ مىنە دەگەنشە اۋلاسى مەن ەسىگىنىڭ الدىنداعى جولدى تازالاپ سىپىرىپ تاستادى. تاڭەرتەڭگى استى دايىنداپ بولعان سوڭ، ول مەشتى، اس ۇستەلىن، ەدەندى ٴسۇرتىپ شىقتى.

اتالعان قىستاق پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۋجيى قۇربان سادىق تىلشىگە بىلاي دەدى: قۇبىر سۋ جەتكىزۋ، دارەتحانانى جاڭالاۋ، اۋلانىڭ قونىس ورتاسىن جالپى بەتتىك جاقسارتۋ ارقىلى قىستاق تۇرعىندارى بىرتىندەپ قورشاعان ورتا تازالىعىن سانالى قورعايتىن تانىم قالىپتاستىردى. كوز الدا كوكتەمگى وتانشىلدىق تازالىق قيمىلىمەن، اعاش ەگىپ، ورمان ٴوسىرۋ قيمىلىمەن بىرلەستىرىپ، بۇكىل ايماقتىڭ اۋىل ـ قىستاقتارى تۇگەلدەي قىستاق ٴىشىن تازالاۋ ارەكەتىن جۇرگىزىپ جاتىر، تومەنگى تۇمەن قىستاعى دا كوكتەمگى جاپپاي تازالىقتا ات سالىسىپ، قىستاق تۇرعىندارى وزدىكتەرىنەن ٴۇيىنىڭ الدى ـ ارتىنداعى، اۋلاسىنداعى، جول جاعالاۋىنداعى اعاش بۇتاقتارى، ارام ٴشوپ، ۇساق ـ تۇيەك، جينالعان قوقىس جانە جولدىڭ ەكى جاعىنا شاشىلعان قوقىستاردى تازالاپ شىقتى.

قاتىستى ساندى مالىمەتتەردە كورسەتىلۋىنشە، 1 ـ ايدان 3 ـ ايعا دەيىن اقسۋ ايماعى ٴبىر ميلليون 140 مىڭ توننادان استام اۋىل ـ قىستاق قوقىسىن تازالاعان. شىت جاڭا بەينەگە ەنگەن قىستاق كەلبەتى قىستاق تۇرعىندارىنىڭ قونىس ورتاسىن كورىكتەندىرۋ ىنتاسىن قاۋلاتتى.

قىستاققا ەڭ جاقىن 100 مۇلىق جاڭعاق ورمانىنىڭ جانىنداعى اۋىل جولىندا نەشە 100 مەتر ارالىقتا بىردەن ادامداردىڭ تىنىعۋىنا ارنالعان شاعىن باقشا بار. شاعىن سايالىقتاردىڭ كورىنىسى ٴار ٴتۇرلى، ادام مەن جانۋارلاردىڭ ٴمۇسىنى جاندى بەينەلەنىپ، تابيعي دا قاراپايىم اۋىل ـ قىستاق ورتاسىمەن بارىنشا سايكەسكەن.

"شاعىن باقشالاردى تۇگەلدەي قىستاق تۇرعىندارى وزدەرى سالعان". قۇربان تىلشىگە بىلاي دەدى: شاعىن باقشالاردىڭ ورنى بۇرىن بوس تۇرعان جەر بولاتىن دا، قوقىس بەتالدى ۇيىلەتىن، زور تازالاۋدان كەيىن قىستاق تۇرعىندارى قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ ۇيىمداستىرۋىمەن جارىم اي ۋاقىت جۇمساپ وسى شاعىن باقشالاردى سالدى.

سول كۇنى ٴبىر قىستاق تۇرعىنى نەمەرەسىن ەرتىپ شاعىن باقشادا سەيىلدەپ ٴجۇردى، بالا گۇل ـ شوپتەردىڭ اراسىندا ٴماز ـ ٴمايرام بولىپ ٴجۇر. "بۇل ارا قالاداعى باقشامەن بىردەي"، ـ دەدى قىستاق تۇرعىنى كۇلە سويلەپ.

لاس، ساسىق سۋدى تازالاپ، قونىس ورتاسىن جاقسارتتى

4 ـ ايدىڭ 13 ـ كۇنى كەلپىن اۋدانى شىلان اۋىلى چيمەن قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ٴابيدا امەتتىڭ ۇيىندە سافا، شيمڭسى كەرەۋەتى، اس ۇستەلى دەگەندەردىڭ ٴبارى بار، ٴۇي جيھازدارى جارقىراتىپ ٴسۇرتىلىپتى. ٴابيدا ٴتىلشىنى ەرتىپ ارالاتتى: "جۇبايىم ەكەۋمىز مۇندا تۇرامىز، انا بولمە بالالاردىڭ جاتىن ٴۇيى، مىنا كىتاپ ٴۇيى، مىناۋ ٴبىز تاماقتاناتىن ۇستەل". جاتىن ۇيدەگى شيمڭسى كەرەۋەتكە توسەك جاپقىش جابىلىپتى، رەتتى جينالعان كورپەلەردىڭ بەتىنە كەستەلى كىرلىك جابىلىپتى، اس ۇستەلىنە جاپقىش جابىلىپ، ۇستىنە ادەمى شاي ىدىستارى ٴتىزىلىپتى.

"تازالىق ٴۇيىن قازىرشا پايدالانۋعا كەلمەيدى"، ـ دەدى ٴابيدا تىلشىگە، ـ ۇيگە سۋمەن شايىلاتىن دارەت شەلەگى، بۇركىپە مونشا ورناتىلعانىمەن، لاس سۋ ىعىستىرۋ جۇيەسى جوق، لاس سۋدى ٴۇيدىڭ ارتىنداعى كوكونىس اتىزىنا اعىزۋعا تۋرا كەلەدى، مۇندايدا ورتا لاستانىپ قانا قالماستان، كوكونىستىڭ ٴوسۋى دە جاقسى بولمايدى. "ٴبىراق ۇزاماي پايدالانۋعا كەلەدى"، ـ دەدى ول سىرتتاعى قازىلىپ جاتقان جول بەتىن نۇسقاپ قۋانا.

اسىلىندە قىستاقتا لاس سۋدى ىعىستىرۋ جۇيەسى سالىنىپ جاتىپتى. اقسۋ ايماقتىق پارتكوم ۇگىت ٴبولىمىنىڭ وسى قىستاقتا تۇرعان "ۇعىسۋ، تيىمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۋ" قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى چاڭ لەي تانىستىرىپ بىلاي دەدى: لاس سۋ ىعىستىرۋ جۇيەسى سالىنعاننان كەيىن، ٴار ۇيدە بىردەن تەكسەرۋ قۇدىعى، بۇكىل قىستاقتا 6 دارەت ىدىراتۋ كولشىگى بولادى دا، قۇرعاق دارەتحانانىڭ تازالىقسىزدىعى، يستەنۋى، لاس، ساسىق سۋدىڭ بەتالدى اعىپ جاتۋ ماسەلەلەرى تۇبەگەيلى شەشىلىپ، قىستاقتىڭ ورتا تازالىعى بارىنشا جاقسارادى.

اقسۋ ايماعىنىڭ بيىلعى وڭاۋ نىساناسى ـــ اۋىل ـ قىستاقتىڭ تۇرمىستىق قوقىسىن نەگىزىنەن جونگە سالىپ، اۋىل ـ قىستاقتارداعى تازا دارەتحانامەن جاپپاي قامتىپ، ۇلگى كورسەتەتىن قىستاقتاردىڭ زالالسىز تازا دارەتحانا مولشەرىن 90%كە جەتكىزىپ، دارەتحانالارداعى دايراقتى نەگىزىنەن ٴبىر جاقتى ەتىپ، ٴبىر توپ كورىكتى، قونىسقا جايلى قىستاقتى الدىمەن قۇرىپ شىعۋ.

"كەلەسى قادامدا، ٴبىز قىستاق تۇرعىندارىنىڭ پىكىرىن الۋ نەگىزىندە، قىستاق كەلبەتىن، قىستاق بەينەسىن جالپى بەتتىك وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتامىز"، ـ دەدى چاڭ لەي.

حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدا ارەكەتكە كەلدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

بيىل اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى بۇكىل رايونداعى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىن ۇيىمداستىرىپ، حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى "كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدا ارەكەتكە كەلدى" ۋاكىلدەردىڭ نەگىزگى تاقىرىپتىق قيمىلىن ورىستەتىپ، ٴار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ ٴبىرىنشى شەپكە تامىر تارتۋ جانە بۇقارامەن ەتەنە بايلانىس ورناتۋ سىندى ارتىقشىلىقتارىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ شەشۋشى شايقاسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتۋگە دەم بەردى.

وزدەرى ونەگە كورسەتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا دەم بەردى

1 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلى، ەرەكشە ترانسفورماتور سەرىكتەستىگى پارتكومىنىڭ شۋجيى، باس جوراسى جاڭ شين سەرىكتەستىك پارتكومى مۇشەلەرىن باستاپ حوتان قالاسىنا كەلىپ، ارناۋلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتىن ورىستەتتى. بيىل 1 ـ توقساندا شينجياڭ ەرەكشە ترانسفورماتور شەكتى جارنا سەرىكتەستىگى 6 ميلليون يۋاننان استام قارجى قوسىپ، باعىتتامالى كومەكتەسىپ، سۇيەمەلدەيتىن ەكى قىستاقتىڭ جاڭعاق وڭدەۋ كاسىبىن، ماي تارتۋ سەلبەستىك كووپەراتيۆىن، سىركە سۋ زاۋىتىن، اۋلا باعىمشىلىعىن، ت. ب دامىتىپ ۇزدىكسىز بەكەمدەپ، دارەجەسىن جوعارىلاتىپ، كاسىپ سالاسى ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى، وقۋ ـ اعارتۋ ارقىلى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدى تەرەڭدەتتى.

2017 ـ جىلدان باستاپ، ەرەكشە ترانسفورماتور شەكتى جارنا سەرىكتەستىگى مەن حوتان قالالىق ۇكىمەتى يۇرۇڭقاش قالاشىعىنىڭ التىلا قىستاعى، قىرىقەرىق قىستاعى سىندى 2 اۋىر كەدەي قىستاقتا باعىتتامالى كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ كەلىسىمىنە قول قويىستى، سەرىكتەستىك ساياسيدا بەرىك، قابىلەتى ىسىلعان، قوس ٴتىل بىلەتىن 14 كادردى ۇزاق ۋاقىت قىستاقتا تۇرىپ، تۇيىندە كومەكتەسۋگە، سۇيەمەلدەۋگە تاعايىنداپ جىبەردى، 2019 ـ جىلعا جەتكەندە، 2 قىستاققا كومەكتەسىپ تۇتاس تۇلعالىق كەدەيلىكتەن ارىلتۋدى جۇزەگە اسىردى.

كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ شەشۋشى شايقاسىنىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە قول جەتكىزۋ بارىسىندا ٴار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى كەدەي وتباسىلارىنىڭ كوز الداعى ەكونوميكالىق كىرىسىن جوعارىلاتۋعا نازار اۋدارىپ قانا قالماستان، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدە ەرىك ـ جىگەردى شىڭداۋمەن، اقىل ـ پاراسات جاعىنان سۇيەمەلدەۋمەن ۇشتاستىرۋعا دا دەن قويدى.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، شاعانتوعاي اۋدانى جاڭا جەر اۋىلى اقتوبە قىستاعىنىڭ كادرى ٴپاريدا مۇحتارجان ەرىك ـ جىگەردى شىڭداۋ، اقىل ـ پاراسات جاعىنان سۇيەمەلدەۋدەن كىرىسىپ، كەدەي وتباسىلارىن ميكروبلوگ، ۋيچات ارقىلى جەرگىلىكتى ورىننىڭ كەپتىرىلگەن جىلقى ەتى، ٴشۇبات، جەرگىلىكتى تاۋىق جۇمىرتقاسى، قۇرت سياقتى مال شارۋاشىلىعى، ٴۇي قۇستارى ونىمدەرىن ساتۋعا جەتەكتەپ، بۇقارانىڭ ىنتەرنەتتەن ٴوندىرىس، تۇرمىس بۇيىمدارىن ساتىپ الۋىنا كومەكتەستى.

بۇرىن "اقشاعا جارامايتىن" جەرگىلىكتى ەرەكشە ونىمدەردىڭ ەلەكتروندى ساۋدا ارقىلى بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنە جاقسى باعادا ساتىلعاندىعىن كورگەن سوڭ، بۇقارا باستابىندا قابىل كورمەسە دە كەيىن ىرىقتىلىقپەن ات سالىساتىن بولدى. بۇل كۇندەرى قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتى مەن قىستاق "ەكى كوميتەتىنىڭ" ورتاق قۇلشىنىسىندا، اقتوبە قىستاعى تۇتاس قىستاق بويىنشا كەدەيلىكتەن ارىلتۋدى جۇزەگە اسىردى.

كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتىن ۇگىتتەپ، حالىق تۇرمىسىمەن جاناستى

بۇل كۇندەرى مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، بيڭتۋان 1 ـ شىسى 13 ـ تۋانى 11 ـ ليانىنىڭ قىزمەتكەرى يۋ لياڭيڭ جاڭا سالاۋاتقا يە بولدى ـــ ارال قالالىق سالىق مەكەمەسىنىڭ سالىق كىرىس ۇگىتشىسى.

تاياۋدا ارال قالالىق سالىق مەكەمەسىنىڭ كادرى يۋ لياڭيڭگە ارنايى امانداسا بارىپ، ۇعان جانە كووپەراتيۆ مۇشەلەرىنە ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ جانە كاسىپورىنداردىڭ ٴوندىرىستى، تۇرمىستى قالپىنا كەلتىرۋىن قولداۋ جونىندەگى سالىق اقىسىندا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتتارىن ۇگىتتەدى، ٴتۇسىندىردى. "سالىق ستەرى كادرلارىنىڭ بىزگە تيىمدىلىك ساياساتتى ۇلكەن تارتۋىن ۇسىنىپ، ٴبىزدىڭ سەلبەستىك كووپەراتيۆتى دامىتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋدى جەتەكتەۋ سەنىمىمىزدى كۇشەيتكەندىگىنە راقمەت، مەن تۋان الاڭداعى جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەرگە سالىق كىرىسىنىڭ ەكونوميكالىق داموعا جانە كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا قىزمەت وتەۋ ونىمدىلىگىن جان ـ جاقتىلى ۇگىتتەيمىن"، ـ دەدى يۋ لياڭيڭ.

بۇكىل رايونداعى ٴار دارەجەلى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى نەگىزگى ساتىعا بارىپ، بۇقارامەن بەتپە ـ بەت اڭگىمەلەسۋ سياقتى قاراپايىم، ۇعىنىقتى ادىستەر ارقىلى كەدەي وتباسىلارىنا كاسىپ سالاسى ارقىلى سۇيەمەلدەۋ، سالاماتتىق ارقىلى سۇيەمەلدەۋ، جۇمىستاندىرۋ ارقىلى سۇيەمەلدەۋ سياقتى ساياساتتار جونىندە ۇگىت ـ ناسيحات جۇرگىزىپ، كەدەي بۇقارانىڭ پارتيانىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ جاقسى ساياساتتارىن تۇسىنۋىنە مۇمكىندىك جاساپ، كەدەيلىكتەن ارىلۋ سەنىمى مەن "قان جاساۋ" قابىلەتىن كۇشەيتتى.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، اقات اۋدانى تامتوعراق قالاشىعىنىڭ كادرى راناگۇل ابلىميت اۋىل ـ قىستاقتا تۋىپ، اۋىل ـ قىستاقتا ەسەيگەن. "مەن ۇنەمى قىستاق تۇرعىندارىنىڭ ۇيىنە بارىپ اڭگىمەلەسىپ، پارتيانىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ ساياساتتارىن ٴسوز ـ سويلەمى بويىنشا تۇسىندىرەمىن". ٴوزىنىڭ مىندەت اتقارۋ تاجىريبەسىنە توقتالعاندا، راناگۇل بىلاي دەدى: "تەك 'سان ۇيگە كىرىپ، سان وتباسىنىڭ جاعدايىن ٴبىلىپ، سان وتباسىنىڭ ۋايىمىن شەشۋدى' ورىنداعاندا عانا، شارۋالاردى رازى ەتكەن حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلى بولۋعا بولادى".

قوعام جاعدايىن، حالىق تىلەگىن بەلسەنە اڭىس ەتتى

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، يۇپۇرعى اۋداندىق 1 ـ ورتا مەكتەپتىڭ ورىنباسار مەكتەپ باستىعى نۇرمامەت يمىن تالاي رەت يۇپۇرعى اۋدانى سيەك اۋىلى اتكەن قىستاعىنا بارىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا سول جەردىڭ وزىندە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، بۇقارانىڭ ۇنىنە قۇلاق اسىپ، پارتيا مۇشەلەرىنىڭ، كادرلاردىڭ، بۇقارانىڭ ۇسىنىس ـ پىكىرىن كەڭىنەن جينادى، ٴارى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحىندا تاپسىرىستىق ۇلگىدە ٴوندىرۋ، كاسىپ سالاسىنىڭ ورنالاسۋى، شارۋالار كەشكى بازارىن جوسپارلاۋ سياقتى جاقتاردا ۇيلەسىمدى ۇسىنىس بەردى. نۇرمامەت بىلاي دەدى: "حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلى رەتىندە، ٴوزىمىز ونەگە كورسەتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋعا اناعۇرلىم ويداعىداي قىزمەت ەتۋىمىز كەرەك".

«كەدەي وڭىرلەردە دارىندىلاردىڭ ازايۋى ماسەلەسىنە ايرىقشا ٴمان بەرۋ جونىندەگى ۇسىنىس»، «اۋىل ـ قىستاقتاردىڭ قونىس ورتاسىن رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ بويىنشا سيلاۋ ـ تولىقتاما بەرۋ ٴادىسىن بەلگىلەۋ، شەشۋ جونىندەگى ۇسىنىس»... ٴتىلشى اۆتونوميالى رايوندىق 13 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايىنىڭ 2 ـ رەتكى ٴماجىلىسى كەزىندەگى حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرىنىڭ ۇسىنىستارىن اقتارىپ كوردى، ەداۋىر بولىگى كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋمەن قاتىستى ەكەن.

اۆتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايىنىڭ ۋاكىلى، حوشۇت اۋدانى سۇحاتى اۋىلى ٴشورانتولعا قىستاعىنداعى لي جيانحۋا ٴوزى ديقان، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ جونىندە ونىڭ ٴوز ويى بار: "مەن بىرنەشە قىستاق تۇرعىنىمەن بىرلەسىپ ەرەكشە ەگىنشىلىكپەن، باعىمشىلىقپەن اينالىسىپ، شارۋالار ەرەكشە ەگىنشىلىك، باعىمشىلىق سەلبەستىك كووپەراتيۆىن قۇرۋعا ٴوتىنىش بەرەمەكشىمىن، ونىمدىلىگى كورىلگەننەن كەيىن، باسقا قىستاق تۇرعىندارىن دا قوسىلۋعا باستاپ، ەگىنشىلىك، باعىمشىلىق كولەمىن كەڭەيتىپ، اناعۇرلىم كوپ قىستاق تۇرعىندارىن كىرىستەرىن ارتتىرۋعا جەتەكتەيمىن".

مەكەن ـ جايىمىز: ٴۇرىمجى قالاسى ياڭزىجياڭ جولى 1 ـ ٴنومىرلى اۋلا، پوچتا ٴنومىرى: 830051، فاكس: 5593305 ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان